

Kuifje nam niet zomaar een trein

In de geroemde albums van Hergé zijn treinen volwaardige personages

Erik DE SMET

Voor zijn eerste tijdelijke tentoonstelling pakt het in 2015 geopende spoorwegmuseum Train World uit met de treinavonturen van Kuifje. In het werk van Hergé is de trein immers een volwaardig personage. Reeds in zijn eerste avontuur, het door Hergé later verfoeide anticommunistische *Tintin au pays des Soviets* uit 1930, stapte Kuifje in Brussel op de internationale trein naar Moskou. Aan het eind van het verhaal verwelkomt een uitzinnige menigte hem in het toenmalige Noordstation in onze hoofdstad, nadat hij met de trein eerst Luik en Tienen passeert.

De sensatie van de expo is de combinatie met de historische treinstellen

Treinen geven in de volgende albums meermaals aanleiding tot spectaculaire actiescènes in Hollywoodstijl. Wij herinneren ons hoe in *Het gebroken oor* (1937) Kuifjes vluchtauto een botsing met een sneltrein op het nipertje kan vermijden. In de hal van het station van Schaarbeek, waar zich de ingang van Train World bevindt, zie je aan de hand van originele platen hoe nauwgezet Hergé tekende. Treinmodellen en spoorwegroutes in vijf werelddelen werden getrouw gekopieerd.

De eerste albums, die opmerkelijk politiek gekleurd waren, werden na de Tweede Wereldoorlog herwerkt. *De zwarte rotsen* (1938) is het enige album dat drie versies kende. In de eerste versie beleeft de held een bloedstollend avontuur op het dak van een

stoomtrein, maar in de uiteindelijke editie van 1966 maakte Hergés rechterhand Bob De Moor er een dieseltrein van. Zag Kuifje oorspronkelijk zwart van het roet, dan was dat in de derde versie natuurlijk onmogelijk.

De sensatie van deze tentoonstelling is de combinatie met de schitterende locomotieven en wagons uit de vaste collectie. Zelfs de aftandse locomotief die in het racistische en later herdoopte album *Kuifje in Congo* (1931) ontspoord, is er in zijn ongelukkige toestand te bewonderen. De vedette van het museum, de futuristische stoomlocomotief Type 12 Atlantic, tekende Hergé meermaals.

Tussen de naamborden van de NMBS-stations ontwaren we dat van *Moulinsart/Molensloot*, waar de jonge reporter een thuis vindt in het gelijknamige kasteel. Kenners weten dat die tweetaligheid niet klopt. Het door Hergé getekende station is dat van Sart-Moulin in Waals-Brabant en bijgevolg kan het bord bezwaarlijk tweetalig zijn.

Op het plein voor station Schaarbeek prijkt een ketelwagen, getooid in de kleuren van het whiskymerk Loch Lomond. In de oorspronkelijke versie van *De zwarte rotsen* was die gevuld met Johnnie Walker. In 1966 werd dat aangepast aan het favoriete merk van de intussen opgedoken Kapitein Haddock. De ketelwagen is wel degelijk origineel. Whisky zit er niet in.

Kuifje, nog tot 16 april in Train World (station Schaarbeek, Prinses Elisabethplein 5). Open dinsdag tot zondag van 10 tot 17 uur. Tickets kosten 10 en 7,50 euro. Info: www.trainworld.be, 02 224 74 98.

Wie vindt straks de boon in de taart en mag een eigen hofhouding aanstellen? © Martine Croonen

Koning(in) voor één dag?

De driekoningentaart en de boon, symbool voor kiemend leven

- ▶ Gebak wortelt in eeuwenoude traditie
- ▶ Boon is symbool van vruchtbaarheid
- ▶ 'Godsdeel' voor de minderbedeelden

Martine CROONEN

De feestdagen zijn alweer achter de rug. De kerststal en dennenboom krijgen nog even uitstel en worden pas opgeborgen als de drie wijzen hun opwachting maken bij de kribbe. Bakt u straks, op het feest van de Openbaring van de Heer, een driekoningentaart, dan heeft u wellicht oor voor de oorsprong van die traditie. „Het feest wortelt in de prechristelijke tijden”, zegt Greet Draye van het Centrum voor Agrarische Geschiedenis. „Germanen en Romeinen vierden de eerste dagen van het jaar uitbundig. De Romeinen kozen tijdens hun feesten een koning voor één dag. Dat deden ze met een broodachtig gebak waarin ze een boon verwerkten. Wie de boon ontdekte, symbool voor nieuw en kiemend leven, mocht één dag lang regeren.”

Vanaf de late middeleeuwen werd Driekoningen in zowat heel Europa gevierd. Het nieuwjaargebak kreeg een christelijke variant in de vorm van de driekoningentaart, inclusief boon of noot. In het boek *Driekoningen zingen*, dat de Werkgroep Volkscultuur van het Algemeen Nederlands Verbond recentelijk uitgaf, lezen we dat noten en bonen de behuizing zijn van levenskracht en vruchtbaarheid. Tussen Kerstmis en Nieuwjaar, de minst vruchtbare tijd van het jaar, zou men geen bonen eten. De gelukkige die op de dertiende dag na kerstdag een boon in zijn gebak vond, was dus gezegend. „Die dag was ooit de afsluiter van het midwinterfeest”, vertelt Jacques Collen van de Academie voor Streekgebonden Gastronomie. De Limburger snuis-

terde in het archief en diepte tal van wetenswaardigheden over de driekoningentaart op. „In sommige Vlaamse regio's werden oorspronkelijk dikke pannenkoeken of wafels gebakken, waarin een koffieboon of een amandel was verwerkt”, zegt hij. „Op andere plaatsen vonden kinderen een koningsbriefje van boterpapier in de taart, met een opdracht voor de 'eendagskoning'. Die briefjes, waarop iedere deelnemer een rol in de hofhouding kreeg toebedeeld, werden ook wel uit een hoed gegrabbeld. In cafés werd dan weer gekaart om een stuk driekoningentaart. In de geschiedenis van Brugge, Kortrijk en Leuven lezen we dat de stadsmagistraat op Driekoningen de burgers trakteerde op een feestmaal. Zuid-Limburg vierde 6 januari met een maal van varkensrib en groene kool en in 1311 liet de bisschop van Amiens een driekoningenkoek bakken voor

de armen. In Frankrijk eet men nog steeds het populaire *galette des rois* (koningsbrood).”

„Of het nu koek of taart betreft, steeds was een deel bestemd voor de armen”, zegt Greet Draye. „Bevatte dat zogeheten godsdeel toevallig de boon, dan werd het per opbod verkocht ten voordele van een arm gezin.”

Vandaag is er vooral de ronde amandelkoek, getooid met een papieren kroon. Al verschillen vorm en smaak van het gebak naargelang de streek, een kleinood zit er altijd in. „Eind negentiende eeuw werd de boon vervangen door biscuitporselein, vaak in de vorm van een in doeken gewikkeld kind Jezus”, zegt Jacques Collen. „De driekoningentaart was voorheen wel rijkelijker, ingekerfd met allerhande figuren en belegd met crème au beurre, al maken sommige bakkers en hotelscholen er nog steeds een kunstwerk van.”

Advertentie

Je hebt trapliften... en je hebt Acorn

Blijf genieten bij jou thuis met een Acorn Traplift

- Installatie binnen de week voor rechte en draaitrappen
- Rechtstreeks van fabrikant
- Voor alle soorten trappen

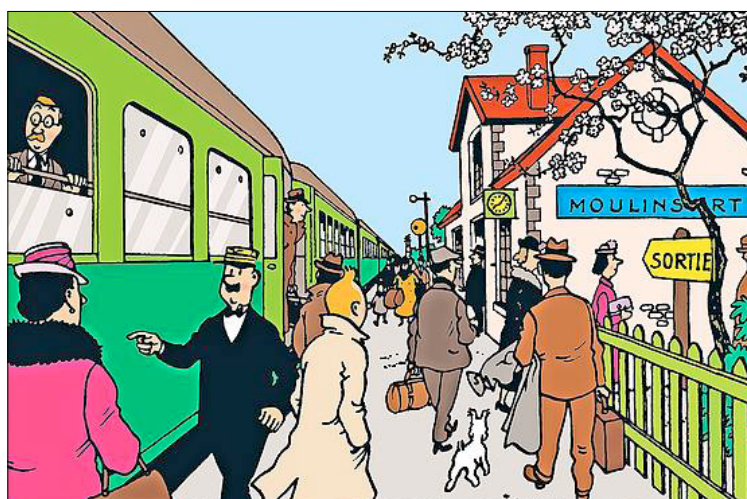
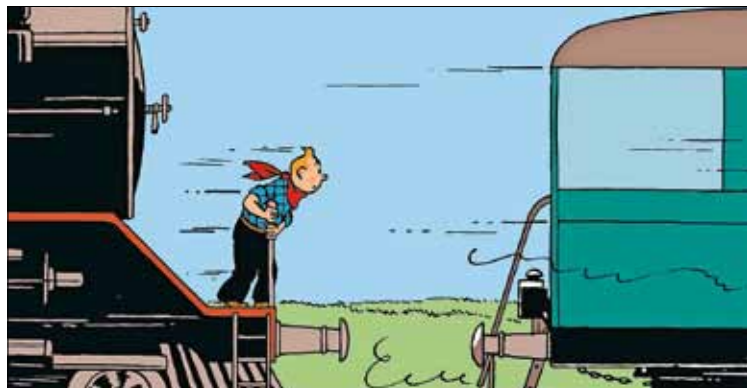
ACORN
TRAPLIFTEN

Bel voor meer informatie
0800 126 46

www.acorntrapliften.be

voor vrijblijvende informatie: vul de coupon in en stuur naar
Acorn, Nijverheidslaan 1, 1853 Strombeek-Bever

Dhr./Mevr.:
Adres:
P.C.:Gemeente:
Telefoon:e-mail:

Op treinen beleeft Kuifje actiescènes in Hollywoodstijl. Hierboven het station van... Sart-Moulin. © Hergé/Moulinsart 2016